

NESBYEN KOMMUNE
KOMMUNEHUSET
3540 NESBYEN

Deres ref.:	Vår ref.:	Dato:
	Sak/dok.: 10/00959-187	01.06.2022
	Ark.: 326.12	

Vedtak i navnesak 2014/61606 – Båstjern-/Bostjern- – Nesbyen kommune

Statens kartverk har i dag gjort vedtak om skrivemåten av noen stedsnavn med forleddet *Båstjern-* i Nesbyen kommune slik det framgår av den vedlagte lista.

Vedtaket er gjort med hjemmel i § 7 tredje ledd i lov om stadnamn.

Bakgrunn

Kartverket vedtok i 2001 skrivemåten *Båstjern-* i en del navn i Nes kommune. I forbindelse med adressering søkte kommunen om gjenopptaking av saken i et brev datert 26.11.2013 med ønske om skrivemåten *Bostjernlie*. Kartverket avsto i første omgang søknaden, men Klagenemnda for stedsnavnsaker besluttet at saken likevel skulle tas opp på nytt. Saken ble tatt opp for å få avklart riktig skrivemåte for offentlig bruk. Kartverket sendte saken ut på lokal høring til kommunen 18.05.2016, og kommunen kunngjorde saken lokalt. Språkrådet gav tilråding i et brev datert 24.08.2016. Vi beklager at saken har tatt lang tid.

Rettslig grunnlag

Når skrivemåten av et stedsnavn skal fastsettes for offentlig bruk, er hovedregelen at det skal tas utgangspunkt i den nedarvede, lokale uttalen av navnet. Skrivemåten skal følge gjeldende rettskrivingsprinsipper i norsk, jf. § 4 første ledd i loven. Skrivemåten skal være praktisk og ikke skygge for meningsinnholdet i navnet, jf. § 1 første ledd. I *utfyllende reglar om skrivemåten av norske stadnamn* er det mer detaljerte bestemmelser om hvordan stedsnavn skal normeres.

I tillegg må det tas hensyn til normeringspraksisen i området og skrifttradisjonen for navnet saken gjelder, og hva som er registrert i Sentralt stedsnavnregister (SSR) fra før. Lokale ønsker fra dem som har uttalerett, skal også spille inn. Det skal legges særlig vekt på ønsket til eieren når saken gjelder bruksnavn, og skrivemåten som eieren ønsker, ligger innenfor regelverket.

Skrivemåten av slektsnavn skal ikke påvirke skrivemåten av stedsnavn. Vedtak som gjelder skrivemåten av stedsnavn, får heller ikke følger for skrivemåten av slektsnavn.

Uttale

I denne saken inngår to navnekompleks, ett nord for Blåfjell nær grensa til Flå kommune, og ett på Nesfjellet sør for Kuluset. I boka Norske innsjønamn II Buskerud fylke fører Gustav Indrebø opp uttalen «/bå`ssKędnadn/ (flt.), ęg uppgj. bą`ts-, bą`ss-» i namnet på tjerna ved Kuluset, og «bą`sskędn (eint.) ved Blåfjell. Indrebø skriver følgende om navna: «Gn. *Båtstjörn, av *bátr* ‘baat’. Det høver ikkje ljosleg aa tolka desse namni anten av genitiven botns- (> bots- > boss-) eller av ordet bos n. Daa skulde uttala ha vore med ø. Namni siktar til at det hev vore baat og baatstęde i tjęrnene.»

Navnet på stęlen ved Blåfjell er oppgitt med uttalen /bąss`kędnli:’i/ i herredsregisteret. I Norske Gaardnavne er bruksnavnet på bruk 58/2 på stęlen ved Kuluset oppført med uttalen /bą`sskędnlię/, der navnet er kommentert slik: ««Ved Bostjern, der paa AK. skrives *Baaskjærn* og opgives at komme af *bátr* (altsaa: Tjern med Baad). Ellers kunde ogsaa tænkes paa *botn* ‘Bund’ (nærmest i Betydningen ‘Dalsęnkning’).»

Skriftradisjon

Navnet på tjerna sør for Båtstjernlie og Kuluset er skrevet *øv, m* og *ned Baatstj* i Norge 1:50 000 fra 1952. I Norge 1:50 000 fra 1983 og 1993 er *øv, m* og *ned Båtstjern* brukt, mens utgavene fra 2001 og 2008 har *Nedre, Midtre* og *Øvre Båtstjern*. Økonomisk kartverk fra 1971 har *øvre, midtre* og *nedre Bostjern*. I boka Norske innsjønamn II Buskerud fylke fra 1933 er *Baatstjernet, -tjorni* brukt generelt for disse navna og to tilsvarende navn i Hol kommune.

Stęlsnavnet i samme område ved Kuluset er skrevet *Baastjærnlilii* Sr i Norge 1:50 000 fra 1952. I Norge 1:50 000 fra 1983, 1993 og 2001 er *Båtstjærnlilii* brukt, mens utgaven fra 2008 har *Båtstjernlie*. Økonomisk kartverk fra 1971 har *Bostjærnlia*. I seterlistene fra 1930-åra er navnet skrevet *Båtskjędnlie*.

Navnet på tjerna nord for Blåfjell nær grensa mot Flå er skrevet *Bostjne* i 1:50 000 fra 1952 og 1970. Utgavene fra 1976 og 1993 har *øv* og *ned Bostjernan*, mens utgaven fra 1999 har *Øvre* og *Nedre Bostjernan* og utgaven fra 2007 har *Øvre* og *Nedre Båtstjern*. Økonomisk kartverk fra 1987 har *Bostjernan*. I boka Norske innsjønamn II Buskerud fylke fra 1933 er *Baatstjernet, -tjorni* brukt generelt for disse navna og to tilsvarende navn i Hol kommune.

Stęlsnavnet i samme område nord for Blåfjell er skrevet *Bostjærnlisr* i Norge 1:50 000 fra 1952 og 1970. I Norge 1:50 000 fra 1976, 1993 og 1999 er *Bostjærnlilii* brukt, mens utgaven fra 2007 har *Båtstjernlie*. Økonomisk kartverk fra 1987 har *Bostjernseter*.

Høringssvar

Toril Svenkerud, eier av bruk 58/2, skriver at hun ęnsker at *Båtstjernlie* beholdes som skrivemåte for området og for hennes stęl. Hun støtter ikkje den foreslåtte skrivemåten *Bostjærnlie*, og begrunner det med skrivemåten i gamle kjępsdokumenter som følger stęlen, der *Båtstjernlie* stemmer best med gamle nedtegninger, og med navne- og ordforklaringer fra gammelt som gjelder opprinnelsen av stedsnavnet.

Bjęrn Olaf Bratz, eier av bl.a. bruk 58/81, skriver at stedet har vęrt i hans families eie siden 1941, og de har alltid omtalt det som *Båtstjernbu*. Han håper derfor at Kartverket kan vedta denne skrivemåten.

Ola Arnfinn Haraldset mener i et e-brev fra 14.09.2013 at navnet kommer av at det vokste *bås* ‘myrgras’ der, men i et høringssvar datert 27.06.2016 skriver han etter opplysninger fra svigerfar sin at det vokser mye gras i vannet og langs kantene, det er mye «boss i vannet». I e-brevet fra 2013 skriver han at det kanskje er en fordel med skrivemåten *Båtstjærnlia* framfor *Bostjærnlia* siden de fleste som ikkje er kjent med navnet ville uttale *Bostjærnlia* med o, men han er også åpen for skrivemåten *Båtstjern*, som har vęrt brukt på vanna de siste 20 og som er enkelt og praktisk, for det er *Båtstjern* som går igjen på skilting av stier og lęyper. Han ęnsker derfor at vanna fremdeles skal hete *Øvre-, Midtre- og Nedre Båtstjern*. På hytteområdet foretrekker han likevel *Bostjærnlia*. I hęringsbrevet fra 2016 skriver han derimot at han ikkje finner grunnelse for stavemåten *båts*. Han vil heller ha *Bostjærnlia* og *Bostjærnene*, men kan også leve med *Båtstjernlie* som et kompromiss. Haraldset viser til at han er grunneier på bruk 58/1, men bruket hans har ikkje *Bostjern-/Båtstjern-* som del av navnet.

Leif Olav Klype skriver at uttalen er «Båskjennlie», men han mener at navnet ikke har noe med *båt* å gjøre. Hans teori er at disse tjerna ligger i en formasjon som kan kalles *båsplassering*, derav navnet. Klype presiserer at han ikke har noen stor kjennskap til navna eller området, og erklærer seg derfor som nøytral i denne saken.

Tilråding

Språkrådet skriver følgende: «Da sakene var oppe til behandling i 1996 og 1997, ønsket historielaget skrivemåten *Båtstjernlie* og *Båtskjedn*. Vår foreløpige og endelige tilråding var *Øvre Båtstjern*, *Nedre Båtstjern* og *Båtstjernlia*, med begrunnelse at førsteleddet var ordet *båt*. Vi mener fortsatt at dette er en plausibel forklaring av navnene, selv om uttalen med tonem 2 i noen av kildene kan tyde på noe annet, der tolkningsforslaget til Ola Arnfinn Haraldseth (*bos* 'myrgress') ikke kan utelukkes. Det fremkommer også flere andre forklaringer i høringsuttalelsene. Ut fra tolkningsforslagene og de lokale ønskene er det flere mulige skrivemåter av forleddet: *Båts-*, *Bås(s)-* og *Bos(s)-*. En skrivemåte med *-o-* er ikke aktuell, jf. Indrebøs merknad. Skrivemåten *Bås-* vil kunne gi uttale med lang vokal, og er derfor uheldig. Skrivemåten *Båss-* er mer i tråd med uttalen, men er ikke i tråd med hverken Indrebøs tolkning av navnet eller noen av de alternative tolkningene.

Vi vil primært stå ved vår tidligere tilråding *Båtstjern-* i samsvar med det som etter vårt syn er den mest sannsynlige tolkningen. Denne skrivemåten er også ønsket i flere av høringsuttalelsene. Siden denne tolkningen likevel er noe usikker, vil vi også åpne for skrivemåten *Båsstjern-*, som er mest i tråd med uttalen.»

Vurdering

Skrivemåten *Båss-*, som Språkrådet sekundært åpner for, er ikke i samsvar med noe kjent ord i norsk, den har ikke skriftradisjon, og den er heller ikke ønsket lokalt. Det er dermed lite grunnlag for å vurdere denne skrivemåten nærmere. Som Gustav Indrebø peker på, ville opphavet *bos/boss* gi ø-uttale av vokalen i dialekten i dette området, og det synes derfor lite sannsynlig at *bos(s)* i noen av betydningene av ordet kan ligge til grunn. Betydningen 'myrgras' står ikke oppført for hverken ordet *bos(s)* n. eller *bås* m. i Norsk Ordbok. Tolkningen *båt* m. av forleddet hos Indrebø virker sannsynlig, og uttalevariasjonen han har notert, /bå`ss-/ , /bå`ts-/ og /bå`ss-/ , understøtter samlet sett denne tolkingen. Lang a (å) i gammelnorsk går over til /å/ eller /ã:/ i både kort og lang vokal i hallingdalsmålet, og konsonantsekvensen *-ts-* går i stor grad over til *-ss-* i norske bygdemål. Dermed er Indrebøs tolking i tråd med den uttaleformen man ville vente for *Båts-* i sammensetninger i dialekten i denne delen av Hallingdal. Tolkningen *bås* m. kan ikke avvises, men synes mindre sannsynlig ut fra alle uttalevariantene, særskilt varianten /bå`ts-/ , og *Bås-* har også i mindre grad skriftradisjon. Skriftradisjonen for *Båts-* er sterkere ved Kuluset enn ved Blåfjell, men dette er nok kun tilfeldigheter basert på ulike eldre tolkinger av navna. Ettersom opphavet og uttalen av forleddet er de samme begge steder, bør skrivemåten uansett være lik begge steder.

Båtstjern(-) fastsettes som skrivemåte i alle navn som inngår i denne saken, jf. § 4 i lov om stadnamn.

Båtstjernan fastsettes som fellesnavn for tjerna begge steder, ettersom det finnes dokumentert enten uttaletradisjon eller skriftradisjon for flertallsformen på disse to stedene. Skrivemåtene *-tjern* og *-tjernan* er i samsvar med normeringspraksis for dette navneleddet i Nesbyen og ellers i Hallingdal. Se for øvrig vedlagt liste med oversikt over alle navn som inngår i vedtaket.

Kunngjøring

Kommunen skal sørge for at vedtaket gjøres kjent for de partene i kommunen som har klagerett etter § 12 første ledd i loven, og som ikke er adressater i dette brevet, jf. § 9 i forskrift om stadnamn.

Bruksnavn

Vedtaket om skrivemåten av gardsnavn skal som hovedregel være retningsgivende for skrivemåten av bruksnavn som er identiske med gardsnavnet, eller der gardsnavnet inngår som en del av bruksnavnet. Men etter § 5 tredje ledd i lov om stadnamn har eieren rett til å fastsette en annen skrivemåte av navn på eget bruk enn den som følger av § 4 første ledd i loven. Forutsetningen er at han/hun kan dokumentere at skrivemåten har vært i offentlig bruk som bruksnavn (på offentlig kart, på skilt, i matrikkelen, skjøte e.l.). I så fall må eieren sende krav om det til Kartverket og legge ved slik dokumentasjon. Klageretten for navnet i andre funksjoner, f.eks. gardsnavnet, faller da bort. Kartverket er formelt vedtaksorgan også for skrivemåten av bruksnavn fastsatt av eieren.

Bruk av vedtatte skrivemåter

Vi vil minne om reglene i stedsnavnloven om plikt til å bruke vedtatte skrivemåter, jf. § 11, spesielt første setning, som har denne ordlyden: «Når skrivemåten av eit stadnamn er fastsett etter denne lova og ført inn i stadnamnregisteret, skal han brukast av eige tiltak av dei som er nemnde i § 1 tredje ledd.» Det vil si organer for stat, fylkeskommune og kommune samt selskaper som det offentlige eier fullt ut.

Vi presiserer at lov om stadnamn regulerer *offentlig* bruk av stedsnavn. Privatpersoner og bedrifter som ikke er heleide av det offentlige, er derfor ikke pålagt å følge vedtatte skrivemåter.

Når det samme navnet er brukt om ulike navneobjekter på samme sted, skal skrivemåten i primærfunksjonen som hovedregel være retningsgivende for skrivemåten i de andre funksjonene. Dersom dette vedtaket blir stående uten at det blir pålagt, legger vi derfor til grunn at kommunen vedtar samme skrivemåten i ev. adressenavn og adressetilleggsnavn der navnet blir brukt.

Når det er gjort vedtak om adressenavn, adressetilleggsnavn og kretsnavn (grunn-, valg-, skolekrets og kirkesokn), skal den vedtatte skrivemåten legges inn i matrikkelen, og adressenavn i SSR vil bli oppdatert fra matrikkelen. Vedtak om adressenavn skal fortsatt sendes til bl.a. Kartverket, jf. § 9 fjerde ledd i forskrift om stadnamn.

Kartverket fører den vedtatte skrivemåten av bruksnavn i SSR, og skrivemåten hentes inn i matrikkelen derifra.

Klage

Vedtak om skrivemåten kan etter § 12 i lov om stadnamn påklages av dem som etter § 6 bokstav a til c har rett til å ta opp saker om skrivemåten av stedsnavn. Klagefristen er tre uker fra meldingen om vedtaket er kommet fram til mottakeren, jf. § 9 i forskrift om stadnamn. Dersom meldingen skjer med offentlig kunngjøring, starter klagefristen fra den dagen vedtaket blir kunngjort første gang. De som har klagerett, har rett til å se saksdokumentene, som er arkivert hos vedtaksorganet. Det er anledning til å søke om utsatt iverksetting av vedtaket til klagefristen er ute eller klagen er avgjort.

En eventuell klage skal sendes til Kartverket med kopi til kommunen. Klagen skal grunngis, og grunngivingen må behandle alle navn eller navneledd klagen gjelder.

Når man tar opp en klagesak, gjelder de samme saksbehandlingsreglene som for navnesaker ellers. Dersom vedtaket blir opprettholdt, sender Kartverket saken videre til Klagenemnda for stedsnavnsaker for endelig avgjørelse.

Med vennlig hilsen

Tor Ivar S. Majercsik
fylkeskartsjef

Erlend Trones
saksbehandler stedsnavn

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi   SPRÅKRÅDET

Lenker: [Lov om stadnamn](#)
                  [Forskrift om stadnamn](#)
                  [Utfyllande reglar om skrivemåten av norske stadnamn](#)

Vedlegg: Navneliste